

INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Broj: IN - 0753/13
Datum: 04.12.2013. godine

AKCIONI PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE U INSTITUTU ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE

INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
Bosna i Hercegovina, 71123 Istočno Sarajevo, Vojvode Radomira Putnika 34;
tel: + 387 57 31 05 60, Informaciono dokumentacioni centar: +387 57 31 05 80;
fax: + 387 57 31 05 75; E-mail: stand@bas.gov.ba; www.bas.gov.ba

BAS O 500.05
Važi od: 2010-05-11

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09), Strategije za borbu protiv korupcije 2009.-2014. i Akcijskog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2009.-2014. koji su usvojeni na 99. Sjednici Savjeta ministara BiH, održanoj 24.09.2009. godine, Odluke o izradi i sprovođenju plana integriteta, broj: IN – 0328/13 od 21.05.2013.godine, a u skladu sa Smjernicama za izradu i sprovođenje plana integriteta Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine donosi

AKCIONI PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE U INSTITUTU ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE

I UVODNI DIO

1) POJAM KORUPCIJE

Korupcija kao društvena pojava može se definisati na više načina ili oblika, a svima je zajedničko da je korupcija povreda javne funkcije radi lične koristi, odnosno otuđenje ili rasipanje javnih ili privatnih sredstava. Korupcija označava svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili osobi na političkoj poziciji na svim nivoima vlasti u državi, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita.

Svi navedeni oblici u kombinaciji mogu djelovati u pravcu narušavanja ugleda institucije, kao i vlasti Bosne i Hercegovine u cjelini.

2) PRAVNI ASPEKT

2.1. Međunarodni standardi

Najznačajniji međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije, potpisani i ratifikovani od strane Bosne i Hercegovine su:

1. Krivičnopravna konvencija o korupciji od 27.01.1999. godine,
2. Građanskopravna konvencija o korupciji od 04.11.1994. godine,
3. Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala s tri pripadajuća protokola od 15.11.2000. godine (ratifikovana 2002. godine),
4. Konvencija Savjeta Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom.

Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije iz 2003. godine je globalni pravni akt kojim se reguliše ova oblast, međutim Bosna i Hercegovina ovu konvenciju još nije ratifikovala.

2.2. Domaće zakonodavstvo

U Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10), propisana su određena krivična djela koja spadaju u grupaciju tzv. krivičnih djela korupcije, Glava XIX-Krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, a to su sljedeća krivična djela:

1. Primanje poklona i drugih oblika koristi – član 217. KZ BiH,
2. Davanje poklona i drugih oblika koristi – član 218. KZ BiH,
3. Protivzakonito posredovanje - član 219. KZ BiH,
4. Zloupotreba položaja ili ovlaštenja – član 220. KZ BiH,
5. Pronevjera u službi - član 221. KZ BiH,
6. Prevara u službi - član 222. KZ BiH,
7. Posluga u službi - član 223. KZ BiH,
8. Nesavjestan rad u službi - član 224. KZ BiH,
9. Krivotvorenje službene isprave - član 226. KZ BiH,
10. Protivzakonita naplata i isplata – član 227. KZ BiH,
11. Protivzakonito oslobađanje osobe lišene slobode – član 228. KZ BiH,
12. Protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju – član 229. KZ BiH.

Značajno za ova krivična djela je njihovo ostvarenje preko krivičnih djela usmjerenih na povredu službene dužnosti i usmjerena su protiv pravilnog funkcionisanja javnih službi, a u principu čine ih službene i druge odgovorne osobe u obavljanju svoje službene dužnosti. Izuzetak su krivična djela pronevjere, prevare i posluge u službi, koja pored službene osobe mogu izvršiti i druge osobe na radu kako u državnim tijelima, privatnim preduzećima, javnim ustanovama ili drugim organizacijama. U izuzetke spada i krivično djelo davanje poklona i drugih oblika koristi, gdje se kao počinitelj može pojaviti svaka osoba.

U Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institut), s obzirom na područje rada i nadležnosti Instituta utvrđene Zakonom o osnivanju Instituta, mala je mogućnost da se poslovi koje obavljaju uposlenici Instituta mogu dovesti u vezu s eventualnim činjenjem nekog od naprijed navedenih krivičnih djela koje svrstavamo u tzv. koruptivna krivična djela.

Pored već gore navedenog krivičnog zakonodavstva, bitno je spomenuti i sljedeće propise:

1. Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 35/03, 04/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 02/06, 32/07, 43/09, 08/10 i 40/12),
2. Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10 i 32/13),
3. Zakon o upravi („Službeni glasnik BiH“, br. 32/02 i 102/09),
4. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12),

5. Zakon o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09),
6. Zakon o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13),
7. Kodeks državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 49/13),

Osim gore navedenih propisa, u Institutu se primjenjuju i interni propisi s ciljem definisanosti i transparentnosti rada, praćenja, izvještavanja i analiza, i to:

1. Vodič za pristup informacijama u Institutu za standardizaciju BiH, broj: BAS ID 650.02 od 23.11.2011. godine i Indeks registar informacija Instituta za standardizaciju BiH, BAS ID 650.01 od 23.11.2013. godine,
2. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Instituta za standardizaciju BiH, broj IN-0692/06 od 17.10.2006. godine,
3. Kodeks poslovnog ponašanja uposlenih u Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine, broj: IN-0108/07 od 30.03.2007. godine,
4. Pravilnik o internoj kontroli, broj: IN – 0514/07 od 17.10.2007.godine,
5. Pravilnik o poklonima i reprezentaciji, broj: IN – 0107/07 od 30.03.2007.godine,
6. Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti državnih službenika i zaposlenika u Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine, broj: IN – 0057/11 od 07.02.2011.godine;

Ovim propisima, između ostalog, određena su ponašanja državnih službenika i zaposlenika koja mogu predstavljati povredu radne dužnosti. Povrede radne dužnosti koje su usko vezane s pojavom korupcije su:

- neizvršavanje, nesavjesno, nepravovremeno ili nepažljivo izvršavanje službenih zadataka,
- ponašanje koje onemogućava, ometa ili otežava drugima izvršenje službenih zadataka,
- ponašanje koje narušava ugled institucije,
- sprečavanje građana ili pravnih lica u ostvarivanju njihovih prava pri podnošenju zahtjeva, žalbi, pritužbi, molbi i drugih podnesaka ili neodlučivanja po istim podnescima u zakonskom roku,
- činjenje ili nečinjenje koje vodi otkrivanju zaštićenih ličnih podataka,
- davanje netačnih podataka koji utiču na donošenje odluka mjerodavnog tijela ili izazivaju druge štetne posljedice,
- vršenje diskriminacije pri vršenju dužnosti na osnovu rase, boje kože, pola, jezika, religije, političkog ili drugog opredjeljenja, nacionalnog i socijalnog porijekla, ili po bilo kojem drugom osnovu.

Osim navedenog, Institut je implementirao i certificirao sistem upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda ISO 9001:2008 u kome su jasno definisani poslovi / procesi, nosioci poslova/procesa, interakcija između procesa, odgovornost i ovlaštenja, kao i forme redovnog izvještavanja kroz zapise sistema kvaliteta s ciljem stalnog poboljšavanja rada i održavanja sistema kvaliteta.

3) ANALIZA STANJA

Analizom stanja korupcije u Bosni i Hercegovini bavile su se kako domaće tako i strane agencije. Ove analize, pokazale su da gotovo svi anketirani građani smatraju da korupcija generalno postoji i da uzrokuje negativne elemente kao što su bitno smanjena mogućnost funkcionisanja institucija, moralna erozija, povećan kriminal, smanjenje sigurnosti, nejednakost pred zakonom i dr.

U zavisnosti od vrste i stepena, korupciju možemo podijeliti na:

I STEPEN –korupcija koja je prisutna u državnim tijelima i ostalim javnim službama većine država savremenog svijeta,

II STEPEN – korupcija koja je kao pojava vrlo uočljiva i zabrinjavajuća, ali od nje nije ugrožena institucija i

III STEPEN – sistem funkcioniše po logici korupcije.

Institut ima cilj sistemski i planski se suprostaviti ovoj negativnoj pojavi kako preventivno, da do nje ne dođe, tako i represivno, po eventualnom saznanju za korupciju, da bi se očuvao stečeni ugled i povjerenje institucije u javnosti.

Primjena ovog Akcionog plana i svih raspoloživih instituta pravnog sistema u oblasti antikoruptivnog djelovanja će osigurati postizanje dobrih rezultata, kako na prevenciji, tako i na detekciji eventualnih počinitelja krivičnih djela, te pokretanju zakonom propisanih postupaka protiv njih. Obaveza institucije mora se usmjeriti na otvorenu i transparentnu povezanost s disciplinskim tijelima, kao i mjerodavnim tužilaštvima i sudovima.

Svi uposleni su obavezni svoje dužnosti obavljati u okviru zakona, podzakonskih propisa, poštujući i uvažavajući instrukcije pretpostavljenih, u skladu sa poslovima i zadacima radnog mjesta na koje su raspoređeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. Lična je odgovornost svakog uposlenog da svoje dužnosti obavlja nepristrasno i etično.

Rukovodstvo Instituta zajedno s rukovodiocima unutrašnjih organizacionih jedinica moraju prioritetno imati za cilj očuvanje i poboljšane ugleda Instituta u cjelini, konstantno radeći na identifikaciji svakog eventualnog koruptivnog ponašanja.

II AKCIONI PLAN

A) PRINCIPI I NIVOI AKCIONOG PLANA

Cjelokupan plan borbe protiv korupcije unutar Instituta uključuje dva nivoa. **Prvi nivo** podrazumijeva sistemski pristup borbi protiv korupcije i on obuhvata sljedeće:

- a) edukacija i javna informisanost,
- b) eliminacija uslova koji dovode do mogućnosti korupcije,
- c) transparentnost i izvještavanje i
- d) nadzor i sankcionisanje.

Prva tri elementa spadaju u područje preventivnog djelovanja, a četvrti u područje represije.

Drugi nivo aktivnosti u borbi protiv korupcije predstavlja koordinaciju pomoći i međusobne saradnje kako između unutrašnjih organizacionih jedinica, tako i s vanjskim strukturama (tužilaštva, sudovi, inspekcije, institucije sigurnosti i sl.).

Pri realizaciji planiranih aktivnosti koje Akcioni plan sadrži, potrebno se pridržavati sljedećih principa:

- principa nediskriminacije i poštivanja sloboda i prava građana,
- principa legalnosti,
- principa koordinacije i zajedničke saradnje,
- principa profesionalizma,
- principa poštivanja planiranih obaveza iz Akcijskog plana i
- principa transparentnosti i otvorenosti.

Plan se sačinjava s ciljem da bude trajnog karaktera uz mogućnost njegovih izmjena i dopuna.

Realizacija antikoruptivnog plana podrazumjeva i saradnju s drugim tijelima i institucijama svih nivoa vlasti i javnim službama u Bosni i Hercegovini, posebno sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

B) ZADACI

U skladu sa navedenim nivoima Akcijskog plana, uvažavajući načela za njegovu implementaciju, nosioci aktivnosti će putem unutrašnjih organizacionih jedinica obavljati sljedeće zadatke:

1. Eliminisanje uslova koji dovode do mogućnosti korupcije, i to:
 - a) Proučavanje najbolje evropske prakse, posebno u vezi s rukovođenjem organizacionim jedinicama, te provođenje stečenih znanja i vještina u Institutu,
 - b) Rad na donošenju novih internih propisa u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima, kako bi rad bio efikasniji i kvalitetniji,
 - c) Raditi na poboljšanju mehanizma saradnje s disciplinskim tijelima,
 - d) Eliminisanje sukoba interesa uposlenika i praćenje zakonske regulative koja reguliše ovu oblast.
2. Interne mjere i aktivnosti Instituta:
 - a) Provođenje objektivnih kriterija u postupku zapošljavanja u saradnji sa Agencijom za državnu službu, primjenjujući najviše standarde, s ciljem izbora najkvalitetnijeg i najstručnijeg kadra,
 - b) Kroz sistem ocjenjivanja i nagrađivanja djelovati stimulatивно na uposlenika,
 - c) Zaprimanje svih predstavki i žalbi podnesenih od strane građana i poduzimanje mjera u skladu sa navodima iz predstavki i osiguranje povratne informacije građanima (pojedincima),
 - d) Iniciranje postupaka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti i predlaganje izricanja mjera u skladu sa zakonom i Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti uposlenih u Institutu; broj: IN – 0057/11 od 07.02.2011.godine,

- e) Pokretanje disciplinskog postupka za uposlenike za koje postoje osnovi sumnje da su počinili povredu radne dužnosti propisanu zakonom,
 - f) Osiguranje potrebnih dokaza o eventualnim krivičnim djelima, preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti radi procesuiranja istih kod mjerodavnih tijela.
3. Edukacija i javna informisanost:
- a) Edukacija i kvalitetnije provođenje Kodeksa poslovnog ponašanja za državne službenike i uposlenike,
 - b) Obuka uposlenika iz oblasti Zakona o slobodi pristupa informacijama, Zakona o zaštiti ličnih podataka, Zakona o zaštiti tajnih podataka i dr.,
 - c) Osiguranje i realizacija odgovarajuće stručne i specijalističke obuke uposlenika u cilju sprečavanja korupcije.
4. Transparentnost i izvještavanje
- a) Provođenje interne kampanje o Akcijskom planu borbe protiv korupcije u Institutu s posebnim naglaskom na opasnost i štetnost korupcije,
 - b) U saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, izraditi promotivni materijal i vodič za pristup informacijama i objavljivanje pravila i procedura za ostvarivanje i zaštitu prava građana,
 - c) Osiguranje otvorenih i transparentnih postupaka planiranja i korištenja budžetskih sredstava i dosljedna primjena Zakona o javnim nabavkama,
 - d) Osiguranje potrebnih materijalno-finansijskih sredstava i drugih potrebnih preduslova za provođenje mjera aktivnosti ovog Akcijskog plana, izrada godišnjeg izvještaja o slučajevima korupcije,
 - e) Koordiniranje i uspostavljanje efikasnije međusobne saradnje, kako između organizacionih jedinica unutar Instituta tako i s vanjskim strukturama (tužiteljstva, sudovi, inspekcije, druge sigurnosne institucije),
 - f) O provedenim aktivnostima iz ovog Akcijskog plana, jednom godišnje izvještavati Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, a u slučaju osnovane sumnje u počinjenje koruptivnih krivičnih djela od strane uposlenika Instituta, istu hitno obavijestiti.

III OČEKIVANI REZULTATI

Realizacijom zadataka iz ovog Akcijskog plana očekuje se podizanje kvaliteta rada Instituta. Isto tako, realno je očekivati veću spremnost građana na saradnju u borbi protiv svih oblika korupcije u javnoj službi, a samim tim i očuvanju sigurnosti društvene zajednice. Nadalje, očekuje se podizanje etičkih i profesionalnih standarda na viši nivo, što će takođe imati pozitivan uticaj na stanje u društvenoj zajednici.

Direktor

Aleksandar Cincar